

DACAAR

د اوبو رسولو د سرچينو د دوام او ابقا لپاره د بست
پرکتس (غوره تمرین) پروگرام
پر ټولني تکیه د حفظ و مراقبت سیستم

WETC
Water Expertise and Training Center

د ټولني د مشارکت يو درې پړاويزه موډل (مونه) پلانگډاري

د پلانگډاري پروسه داسې طرحه شوې، چې د مستفيد شويو ښځو او نارينه وو د گډون له لوري کچې په کې گټه اخستل کېږي. په ولسوالي کې د څاگانو د کېندلو لپاره د مناسب ځای د پيدا کولو پخاطر کومه پوښتنه، چې د ډاکار د تخنیکي ټيم له خوا کېږي، ډاکار له ولايتي مقاماتو او ولسواليو سره يو تړون لاسليک کوي. وروسته د ډاکار يو انجنير د شورا گانو مشرانو ته د ساحې د انتخاب لپاره اصول او روشونه شرح کوي، چې هغوی پخپلو کې سره مناسبه ساحه وټاکي.

ډاکار؛ خپل د اوبو رسولو د مرکزونو د حفظ او مراقبت سیستم، چې پر ټولني متکی دی، د يوه غوره انتخاب په توگه پېژندلی دی. د دغه سیستم په ترسره کولو کې، چې د ټولني ډېری غړي د اوبو رسولو د پلانگډاري، جوړونې او حفظ و مراقبت په برخو کې گډون لري، له دې سیستم څخه ډېری ښې مزایاوې ترلاسه شوي دي. د اوبو رسولو د مرکزونو پر تلپاتې کېدو سربېره، دغه سیستم د لگښتونو د راکمېدلو سبب شوی او د ټولني غړو ته يې مناسب عايد برابر کړی او هغوی يې له مسلکي ښوونو برخمن کړي.

پر ټولني ولاړ د حفظ او مراقبت سیستم پر دريو اساسي اصولونو ولاړ دی، چې عبارت دی له: د مستفيد شوې ټولني همکارۍ، د مسلکي ښوونو ترلاسه کول او همدارنگه د تخنیکي پروزو پېرېدل، چې تخنیکرانو او نلدوانانو ته ورکول کېږي، دغه اشخاص هم، له هرې کورنۍ نه په يو کال کې، د ۲۸ کيلو گرامه غنمو د ترلاسه کولو په بدل کې، د اوبو رسولو د سرچينو د حفظ او ساتنې په برخه کې فعاليت کوي.

د پروژو د ترسره کولو په بهير کې، د لاسي مېو ميخانيکان او نلدوانان له ساحوی انجنيرانو څخه لازم تعليمات ويني. د پروژې د کار له سرته رسېدو سره، د ډاکار د لاسي مېو د ارزونې ټيم د پروژو د ارزونې او ليدنې په خاطر لاس په کارېږي او د تخنیکي او ټولنيزو ستونزو د لرې کولو لپاره کوښښ کوي.

د ساحې د ټاکلو لپاره د ډاکار اصول

لومړی: د نظر وړ ساحې ملکيت بايد د سيمې پر استوگنو اړوند وي.

دويم: حداقل بايد ۲۵ کورنۍ له هر لاسي مېوې او د اوبو رسولو له سرچينې نه گټه پورته کړي.

درېيم: اړوندې ساحې ته لاسرسی بايد اسانه وي، په تېره د ښځو او ماشومانو لپاره. ټولنيز اصول لکه پرده نښايي، چې د ښځو د لاسرسی خنډ وگرځي- پرته له هغې بايد د نامحرمو له نظر نه د مخنيوی لپاره حاجبي ديوال جوړ شي.

څلورم: د اړوندې ساحې ملکيت بايد په ټولو متعلق وي. د يوې ځمکې خاوند کولای شي خپله ځمکه له شرعی اصولو سره سم او د يو تړون له مخې د عامو خلکو او د پروژې د ترسره کولو لپاره وقف کړي.

پنځم: دا نه شي کېدای، چې څه ته لاسرسی شخصي وي.

شپږم: د نوموړې ساحې واټن بايد له تشناب، طويلې، د ابياری- له کالونونو حوضونو څخه ۱۰ متره وي.

اووم: د ټاکل شوې ساحې مسافه نبايد د گټې اخيستونکو له کورونو څخه ۲۰۰ متره وي.

اتم: د نظر وړ ساحه بايد د گټې اخيستونکو کورنيو په گډه رایه تعين او مشخصه شي.

له ۲۰۰۴ څلورم کال راهیسې نوموړې مساله د دغې مقولې نه بېلېدونکې برخه ګرځېدلې، چې حداقل د ساحو د ټاکلو ۳۰ په سلو کې په ګډه د ښځو او نارینه وو له خوا باید تعیین شي. په هغه صورت کې، چې د قوم مشران د ډاکار اصول ومنی، د ډاکار ساحوی ټیم، چې د حفظ الصحې نارینه او ښځینه مریان هم په کې شامل وی، په جلا ډول له ښځو او نارینه وو سره خبرې کوی او د پروژې د تطبیق د ساحې په اړه د هغوی د نظر غوښتونکی کېږي.

ورورسته له هغه، چې دغه دوه گروپونه سره توافق وکړ، ګډ یا جفت مریان به له ساحوی انجنیرانو سره، د ډاکار د اصولو پر اساس د نظر وړ ساحه ارزوی او د وروستی تایید لپاره یې له ګڼو نورو کسانو سره سلا مشورې کوی. په همدې حال کې د حفظ او مراقبت یو تن مسوول او یو تن نلدوان هم انتخابېږي. د یادونې وړ ده، چې ډاکار د متقابلو مسوولیتونو په اړه له مستفید شویو سره یو بل درې ماده بیز تړون هم لاسلیک کوی.

د ښځو لهورتیاوو ډاډ ترلاسه کول

د ساحې د ټاکلو غوره کولو ته په پام سره، د ښځو غږ باید په دې برخه کې واورېدل شي او هغوی د انتخاب حق ورکړل شي. ساحوی انجنیران په ځینو ولایتونو کې نااعلان شوی لیدنې ترسره کوی. همدارنګه هغوی په عین وخت کې د ښځو او نارینه وو لپاره ملاقاتونه برابروي، چې پر ښځو او لوبو باندې د نارینه د لیدلوری له نفوذه مخنیوی وشي.

یادښت: دا چې د ډاکار په پروژو کې د (واش) په برخه کې، د ټولنې ګډون یا مشارکت د نورو اړوندو سازمانونو له خوا تر نیوکې لاندې راغی. د دې ننگونې د ځواب لپاره، ډاکار (ملی عملیاتی او حفاظتی سیستم) رامنځته کړ، چې په دې ډول د اوبو رسولو د مرکزونو د ترمیم د موثر ارزښت په اړه، د اوبو رسولو د نوی مرکز د جوړولو په نسبت د مخاطبانو لپاره لازمي خبرتیاوې یا پوهاوی وړاندې کېږي.

ترسره کول یا اجرا

د ډاکار او ګټې اخیستونکو ترمنځ د توافقنامې د یوې برخې په توګه، په سیمه کې د پروژې په ترسره کولو کې د ټولنې ونډه د عادی کارګرانو او د موجودو موادو برابرول دی. د ټولنې د همکارۍ شرایط د اوبو رسولو د مرکز بڼې ته په پام سره بدلېدونکی دی.

د اوبو رسولومرکز بڼه	د ټولنې د همکاريو بڼه	د ټولنې د همکارۍ کچه
لاسی څاه ګانې	د څاه د کېندلو لپاره د ساده کارګر پیدا کول، د کار ساحې ته د ساختمانی موادو لېږدول او د څاه د صوفې لپاره د شګې او جغل برابرول	۳۰٪
برمه یی څاه ګانې	د څاه د برمه کولو لپاره د ساده کارګر پیدا کول، د څاه د صوفې او ویالو د جوړولو او د هغه د شاوخوا د پرکارۍ لپاره د شګې او جغل په شمول د ساختمانی موادو انتقالول.	۱۰٪
د اوبو رسولو شبکه	د شیردهن د برخې د جوړولو لپاره د کار ساحې ته د څاه د کېندلو، نلدوانۍ، پرکارۍ او شګې او جغل د لېږد لپاره د ساده کارګرو پیدا کول.	۳۰٪

حفظ او مراقبت

د اوبو رسولو د هر یوه سرچینې تر جوړېدو وروسته، د دغه سرچینې د بقا او ټینګېدو لپاره، ټولنیز ټیمونه کولای شي، چې د حفظ و مراقبت د مسوول، د لاسی مېمې د میخانیک، نلدوان (د اوبو رسولو شبکې د نلدوان لپاره) او د پوزه جاتو د دوکاندار په توګه د اشخاصو د ګمارلو له لارې د اوبو رسولو له نوموړو سرچینې ساتنه وکړي.

حفظ او مراقبت

د پروژې د ترسره کولو په اوږدو کې

د پروژې له ختمېدو وروسته

له ساحې انجنیرانو سره همکاري

د ورځنیو مسوولیتونو ترسره کول او د اوبو رسولو د سرچینې د سمو کړنو د کنټرول او همدارنګه د اوبو رسولو د سرچینې له پاکوالي او روغتیايي مراقبت - د وړاندېدو په صورت کې د څاه د صوفې جوړول او همدارنګه د تخنیکي مسوول او د څاه د نلدوان د معاش ورکول او د لازمو ترمیماتو لپاره د اړتیا وړ پرزو پېرېدنه.

د ټولنې او د تخنیکي مسوول/ نلدوان ترمنځ د مناسبې اړیکې رامنځته کول

ترمیم ته د اړتیا په صورت کې تخنیکي مسوول/ نلدوان ته اطلاع ورکول او د ترمیم په وخت کې ورسره مرسته.

له هرې کورنۍ څخه د اړوندو لګښتونو د ورکولو لپاره (د اوبو رسولو شبکې لپاره) د میاشتنۍ فیس راټولول.

د مراقبت د مسوول ټاکنه، په ټولنه کې د هغه د صداقت او نفوذ له لحاظه د هغه ارزونې ته په پام سره صورت مومي او په ډله ییزو کارونو کې د ټولنې په بسیجولو کې د هغه فعالیت هم په نظر کې نیول کېږي.

د لاسی مېمې میخانیک

د ډاکار له خوا د څاه د چارو د پرمختګ، د لاسی مېمې د لګولو، د څاه او تشناب لپاره د کانکرېټ د برابرولو او همدارنګه د حفظ الصحې زده کړې او له څاه کانو د حفظ او مراقبت او ترمیم د زمینو د برابرولو لپاره د نوموړی شخص روزنه.

له مستفید شویو څخه د لومړنۍ کلني مزدورۍ (۲۸ کیلو غنمو) ترلاسه کول - تر هغه چې مسوول شخص خپله مزدورۍ ترلاسه نه کړي، ډاکار لاسی مېمه نه لګوي.

ډاکار میخانیک ته د ترمیم او حفظ او مراقبت لپاره د اړتیا وړ لوازم برابروي.

میخانیک په دوامدار ډول د وران شویو لاسی مېمو د جوړولو مسوول دی- هغه د پېرېدلو لپاره له مستفید شویو د پیسو د ټولولو او د پوزه جاتو د برابرولو مسوول دی. همدارنګه په راتلونکي کې د پوزه جاتو د پېرېدلو لپاره کولای شي، چې مخکې له مخکې پیسې راټولې کړي.

په دايمي توګه باید مېمې برسي کړي او ګڼه اخیستونکي د لاسی مېمو له سمې کارونې خبر کړي.

هر میخانیک له ۲۰ څخه تر ۱۲۰ لاسی مېمو د جوړولو مسوول دی. نوموړی شخص د ولسوالۍ د شورا له خوا غوره کېږي او د څاه ګانو د حفظ او مراقبت اصلي شخص پېژندل کېږي. په دې برخه کې ډاکار وړاندیز کوي، چې نوموړی شخص باسواده وي د تخنیک او اهنګرۍ په برخه کې تجربه هم ولري او همدارنګه د ټولنې د فقیرې کورنۍ ځوان وي. له ټولنې سره د ډاکار د تړون له مخې، د مستفید شوې ټولنې هر غړی باید د لوونو د فصل په پای کې، ۲۸ کیلو غنم د کلني مزدورۍ په توګه میخانیک ته ورکړي. ډاکار د سیاسي پلوه په ورکولو او د څاه د صوفې او تشناب لپاره د اړتیا وړ کانکرېټ د چمتو کولو لپاره په ارزان قیمت د کانکرېټ اچولو قالبونه پر میخانیک پلوري او له دې لارې د میخانیکانو معیشت تمویلوي.

یاد شوی درس:

له مستفید شویو څخه د مېو د حفظ او مراقبت په برخه کې د یو بل تن په روزنې سره، د اوبو رسولو د مرکزونو دوام او بقا زیاتېږي

نلدوان

د پروژې د کار له پای وروسته د اوبو رسولو له شبکې ورځنۍ ارزونه او د هغه له سمې کړنې داد ترلاسه کول.

د شپږمې او کلینګونو ترمیم او همدارنګه د اوبو د زېرمې په پاکولو او کلورین اچولو کې همکاري.

نلدوان د اوبو رسولو د مرکز د ورځنۍ کار مسوول دی. نلدوان د ټولنې له خوا غوره کېږي او د هغه دندې د میخانیک په څېر د اوبو رسولو د مرکز د سم کار او حفظ و مراقبت د کنټرول لپاره دی. د اوبو رسولو د مرکز ستروالی ته پام دا امکان شته، چې د اوبو رسولو د یوې شبکې لپاره دوه نلدوانان استخدام شي.

د پرزه جاتو دوکاندار

ډاکار د پرزه جاتو دوکانداران د ولسوالۍ په بازار کې تعیینوي، چې د اړتیا وړ پرزو د پېریدلو په خاطر د اوبو رسولو د شبکې او د لاسی مېو د ترمیم او حفظ و مراقبت لپاره د ډاکار له معیارونو سره سم کار وکړي. ډاکار دغه دوکانداران د ضروري پرزه جاتو د برابرولو له لارې او د ولایتی بسپنه ورکوونکو په اړه د جزییاتو په ورکولو سره ملاتړ کوي. د لاسی مېو جوړولو او د اوبو رسولو شبکې د تکنالوژۍ سټنډرډولو سره په بریالیتوب کې، د پرزه جاتو د مغازه لرونکو یوه سوداګریزه شبکه رامنځته شوې ده، چې له ډاکار سره د پرزه جاتو د دوکاندارانو د اړتیا په پوره کولو کې زیاته مرسته کوي.

یاد شوی درس:

په هغو سیمو کې، چې د پرزو خرڅولو دوکانونه نه وې، د بایسکل جوړولو او اهنګرۍ محلی دوکانونه کولای شي د ځایناستی په توګه عمل وکړي.

تخنیکي نظارت او ارزونه

د ډاکار د ارزونې تخنیکي برخه (۱۹۹۲ تاسیس) د ساحې د انجنیرانو له خوا د پروژې د ترسره کولو د پروسې د موادو د کیفیت د ارزونې او له هغو د سمې گټې اخیستنې مسوول دی. د ترسره شوې ارزونې پایلې په میاشتنۍ ډول اصلی بسپنه ورکونکو ته وړاندې کېږي، چې د تخصیص شوې بودجې د سمې استفادې په اړه د هغوی ډاډ ترلاسه شي.

د ډاکار د تخنیکي ارزونې د برخې غړي دوه تنه انجنیران دي، چې د ډاکار په مرکزي دفتر کابل کې کار کوي. نوموړې برخه باید د پروژې د ترسره کولو په اوږدو کې دوه ځلې د پروژې د کار له بهیره ارزونه تر سره کړي.

د لاسي مېبو (HIT) د ارزونې ټیم

د لاسي مېبو د ارزونې ټیم گرځنده کارکوونکي، په منظم ډول د اوبو رسولو سرچینې ارزښتې کوي ترڅو د اوبو رسولو له تخنیکي او حفظ او مراقبت له کړنو ډاډ ترلاسه کړي. هر ټیم له یو ناظر (سوپروایزر)، یو تخنیکي متخصص او یو ډرېور څخه جوړ دی، چې د مناسب امنیتي وضعیت په صورت کې په کال کې دوه ځلې د اوبو رسولو مرکزونه ارزښتې کوي. د دې کار په بهیر کې د اوبو رسولو د نوموړي ټیم له مسوول، میخانیک، نلدوان، د پرزه جاتو له دوکاندار او گټې اخیستونکو خلکو سره گوري. د دې لیدنو په ترڅ کې هغوی میخانیک ته کلورین ورکوي او د اوبو یوه نمونه د اوبو د کیفیت د ازمینښت د کنترول لپاره په کابل کې د ډاکار د اوبو د کیفیتي کنترول لابراتوار ته استوي.

د تخنیکي ارزونې د برخې مسوولیتونه

د ساختماني لومړنیو موادو له کیفیته ارزونه، په تېره کانکرېټ

له ساختماني پروسې ارزونه او د ډاکار له دستور العمل، ستندرد او نورمونو سره د هغه تطابق

په عمومي مکان کې د ساحې له ټاکلو ډاډ او د مستفید شویو خلکو له خوا د هغه ټاکنه

د حفظ الصحي پروگرام ارزونه (د حفظ الصحي له گډ مړي سره) او د روغتیايي امکاناتو جوړول (تشناپونه)

یاد شوی درس:

د پروژې د ترسره کولو د مرحلو په اوږدو کې د ډاکار د تخنیکي ارزونې د برخې له خوا څارنه، دا مساله ثابتوي، چې دغه کار د سایټ او کیفیتي ستندردونو په ټاکلو کې د ډاکار له اصولو سره سم د پروژې له ترسره کولو د ډاډ لپاره ډېر مهم دی او د دې ترڅنګ د یوه موثر میکانیزم په توګه د پروژې تمویل کوونکو ته د ځواب ورکولو لپاره کارول کېږي.

یاد شوی درس:

دا ثابت شوي، چې په سلو کې ۲۰ (HIT رپوټ) د لاسي مېبو د عملکرد د زیاتوالي او د دغه سیستم د پایداری او حفظ او مراقبت لپاره باید باندني نظارت ترسره شي. پر دې سربېره باندني نظارت د ټولني د بانفوذو غړو او پخوانیو ځمکوالو له خوا د نوموړې ساحې د خصوصي کولو څنډه ګرځي، چې دلته د ساحوي کارکوونکو او مستفید شویو تر منځ د ستونزو په حل کې مهمه ونډه ترسره کوي.

د عملیاتو او حفظ و مراقبت ټیمونه

عملیاتی او د حفظ و مراقبت ټیمونه دې درک ته رسېدلی دی، چې د غیر فعالو او کم کارو څاه گانو ترمیم او مرمت د اوبو رسولو د نوی مرکز له جوړولو ډېر کم لګښته وی. د ډاکار عملیاتی او د حفظ او مراقبت سیستم د نورو سازمانونو له خوا د جوړو شویو څاه گانو بیارغونې ته هم اوږه ورکوی. د اوبو رسولو د سرچینو په بیارغونې سره دغه ټیم پر ټولني متکی د حفظ او مراقبت سیستم معرف هم دی.

ننګونې

د هغو سازمانونو له خوا، د نه همغږی شتون، چې په دې برخه کې د ټولني ونډه په نظر کې نه ده نیولې او یا ورته ډېر کم ارزښت ورکوی، اړینه ده، چې له ملی ستندرد نه د پیروي د ترویج په برخه کې، چې ۲۰۰۴ کال کې تالیف شوی، د افغانستان د دولت ملاتړ وکړو.

د لیوالتیا کمېدنه او یا په بحرانونو او د وچکالی په فصلونو کې د میخانیکانو او نلدوانانو د معاش په ورکړه کې د ټولني د وړتیا نشتوالی. د میخانیکانو او نلدوانانو د ټاکلو لپاره د ځایناستی معاش زیاتول.

د ټولني لومړنی دننی ځواک د ارزونې اړتیا نه د دې ډاډ ترلاسه کولو لپاره، چې د اوبو رسولو سرچینه د یوه اېزار په توګه د قدرت ښودلو لپاره د استفادې وړ نه ګرځي.

د ډاکار پر ټولني متکی د حفظ او مراقبت د سیستم غټ ټکی

د پروژې د پلانګذاری، اجرا او حفظ و مراقبت په برخه کې د مستفید شویو د ګډون زیاتوالی.

د پروژې له ترسره کولو، د ډاکار، میخانیکانو، نلدوانانو او مستفید شویو د نقش او مسوولیتو له ټاکلو مخکې د درې ماده بی ترون لاسلیکول.

د اوبو رسولو د مرکزونو د ساخې په ټاکلو کې په سلو کې ۳۰ فیصده ښځو ته د ګډون حق ورکول.

د تخنیکي او ټولنیزو ستونزو د حل لپاره د باندنی نظارت ترسره کول.

د حفظ و مراقبت له ساخت و سازه د ځای په ځای کېدو ډاډ.

DACAAR Main Office

Address: Paikob-e-Naswar
Wazirabad
PO Box 208, Kabul
Afghanistan

Phone: (+93) (0) 20 22 01 750
Fax: (+93) (0) 20 22 01 520
Mobile: (+93) (0) 70 02 88 232
Email: info@dacaar.org
Website: www.dacaar.org

DACAAR's main donors

Organizations behind DACAAR

